

Research Paper

Attitudes Towards Childbearing in Married People Living in Bandar Abbas, South of Iran

Fatemeh Dabiri¹

1. Department of Midwifery, Mother and Child Welfare Research Center, School of Nursing and Midwifery, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

Citation Dabiri F. [Attitudes Towards Childbearing in Married People Living in Bandar Abbas, South of Iran (Persian)]. *Journal of Preventive Medicine*. 2024; 11(2):142-151. <https://doi.org/10.32598/JPM.11.2.762.1>

doi <https://doi.org/10.32598/JPM.11.2.762.1>

Article Info:

Received: 22 Feb 2024

Accepted: 01 Apr 2024

Available Online: 01 Jul 2024

Key words:

Attitude,
Childbearing, Married
persons

ABSTRACT

Objective Reduced childbearing rate is one of the challenges in countries. This study aims to survey the attitudes towards childbearing in married people living in Bandar Abbas, south of Iran, and find the related factors.

Methods This cross-sectional study was conducted on 348 married people with a child at least 24 months old referred to ten comprehensive health centers in Bandar Abbas City in 2022. Sampling was done using one-stage cluster random sampling and convenience sampling methods. A researcher-made questionnaire was used to survey the attitudes and reasons. Data were analyzed in SPSS software, version 26 using descriptive statistics and independent t-test and chi-square test.

Results The mean age of women and men was 29 ± 6 and 32 ± 5 years, respectively. The results showed that 63% of women and 76% of men had a negative attitude towards childbearing. Also, there was no significant relationship between the attitude to childbearing and the variables of educational level, occupation, religion, and economic status ($P > 0.05$). The most important reasons for the negative attitude or unwillingness to have children again included worry about the child's future (72.3%), economic problems (64.5%) and lack of suitable housing for having more children (58.3%).

Conclusion Despite the interest in becoming a parent, most of married people in Bandar Abbas have negative attitude towards childbearing due to reasons such as worry about economic problems in the future.

* Corresponding Author:

Fatemeh Dabiri, Assistant Professor.

Address: Department of Midwifery, Mother and Child Welfare Research Center, School of Nursing and Midwifery, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

Tel: +98 (917) 3691307

E-mail: fateme.dabiri@gmail.com

Copyright © 2024 The Author(s);
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

Reduced childbearing rate is one of the challenges in the world including Iran. One of the reasons for this decrease is the change in the attitude of people towards having children; the parents no longer have the desire to have more children. Among the reasons for having negative attitude towards childbearing in Iran can be the concern about the future. There is a 50% decrease in childbearing rate in Iran. Several studies have been conducted regarding the attitude towards childbearing and related factors in men and women in Iran and almost the same results have been reported. For example, in a study conducted in Tehran City in 2014, about 62.3% of married people did not want to have children. In a study conducted in 2012 on couples about to get married in Urmia city, only 18.2% of men and 9.6% of women had tendency to have children. According to the population and housing census 2015, Hormozgan Province has also faced a decrease in childbearing rate in urban areas. Since there was no study in this field in Bandar Abbas City, south of Iran. Therefore, this study aims to investigate the attitude of married people living in Bandar Abbas City towards childbearing and find the related factors.

Methods

This is a cross-sectional study that was conducted in a period of 4 months from July to October 2022. Using a convenience sampling method, 348 married men and women with a child at least 24 months old, referring to comprehensive health centers in Bandar Abbas City were selected. The inclusion criteria were: Willingness to participate in the study, age 18-50 years, ability to read and write in Farsi and complete the questionnaire, Iranian nationality, having a child at least 24 months old. The exclusion criteria were: Having a child from a

previous marriage or incomplete return of the questionnaire. A researcher-made questionnaire was used to survey attitudes. The questionnaire had 22 items rated on a 5-point Likert scale from 1 to 5 (completely agree, agree, no idea, disagree, completely disagree). The total score was in a range of 22-110. Scores below 50% of the total score were considered as negative attitude and above 50% of the total score as positive attitude. The data were analyzed in SPSS software, version 26 using descriptive statistics, independent t-test, and chi-square test.

Results

Among 348 people participated in this study, 198 were women and 150 were men. The mean age of women was 29 ± 6 years and the mean age of men was 32 ± 5 years. Table 2 presents the mean scores of attitude for men and women. The results of chi-square test showed that in overall, the positive attitude towards childbearing in women (64.7%) was significantly higher than in men (53.1%) ($P < 0.001$). There was no significant relationship between the attitude of people (both women and men) with the variables of educational level, occupation, religion, and economic status. The most important reasons for the negative attitude or unwillingness to have children again included worry about the child's future (72.3%), economic problems after the birth of the next child (64.5%) and lack of suitable housing for having more children (58.3%). It should be noted that 78.8% of married people said that they are interested in becoming parents.

Conclusion

All married people in our study were interested in having children and becoming parents, and having children was considered a value, and the joy of having children was their strongest explanation for the desire to have children. However, in overall, their attitude towards childbearing or having more children was negative, and

Table 2. Comparing the attitudes towards childbearing

Variables	Married People		P
	Women	Men	
Attitude, Mean \pm SD	64 \pm 9	61 \pm 7	<0.001*
Positive attitude (%)	37	23	<0.001**
Negative attitude (%)	63	76	

*Independent t-test, **Chi-square test.

this negative attitude was more in men than in women. The most important reasons for this cause were economic issues and worry about the future after the birth of the next child.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study was approved by the Ethics Committee of [Hormozgan University of Medical Sciences](#), Bandar Abbas, Iran (Code: IR.HUMS REC.1400.191).

Funding

This article was financially supported by [Hormozgan University of Medical Sciences](#), Bandar Abbas, Iran.

Conflicts of interest

The author declared no conflict of interest.

Acknowledgements

The author would like to express her gratitude to the midwife colleagues at Bandar Abbas Comprehensive Health Centers who assisted in the implementation of this study.

مقاله پژوهشی

نگرش به فرزندآوری افراد متأهل شهر بندرعباس

فاطمه دبیری^۱

۱. گروه مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت‌های مادر و کودک، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation Dabiri F. [Attitudes Towards Childbearing in Married People Living in Bandar Abbas, South of Iran (Persian)]. *Journal of Preventive Medicine*. 2024; 11(2):142-151. <https://doi.org/10.32598/JPM.11.2.762.1>

doi <https://doi.org/10.32598/JPM.11.2.762.1>

چکیده

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۰۳ اسفند ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۳ فروردین ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۱۱ تیر ۱۴۰۳

هدف: کاهش تمایل به فرزندآوری، یکی از چالش‌هایی است که سراسر جهان با آن مواجه شده است. هدف از این مطالعه تعیین نگرش افراد متأهل ساکن شهر بندرعباس در رابطه با فرزندآوری و بررسی برخی از عوامل مؤثر بر نگرش آنان بود.

روش‌ها: این مطالعه مقطعی بر روی ۳۴۸ نفر از متأهلین دارای ۱ فرزند حداقل ۲۴ ماهه مراجعه‌کننده به مراکز جامع سلامت شهر بندرعباس انجام شد. انتخاب مراکز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای یک مرحله‌ای انجام شد. ۱۰ مرکز به‌عنوان خوشه با حداکثر تنوع از نظر وضعیت اقتصادی و اجتماعی با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌صورت تصادفی انتخاب شد. در رابطه با انتخاب مردان، از همسران زنان حاضر در پژوهش و کارکنان برخی از مؤسسات و ادارات علاقه‌مند به شرکت در مطالعه استفاده شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق‌ساخته استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و آزمون‌های آماری توصیفی و آزمون‌های کای دو و تی مستقل مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میانگین سن زنان 29 ± 6 سال و مردان 32 ± 5 سال بود. نتایج مطالعه نشان داد نگرش به فرزندآوری در ۶۳ درصد زنان و ۷۶ درصد مردان منفی بود. همچنین در این مطالعه بین نگرش افراد با سطح تحصیلات، شغل، مذهب و وضعیت اقتصادی ارتباط معنی‌دار وجود نداشت ($P > 0.05$).

نتیجه‌گیری: از یافته‌های این پژوهش می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که علی‌رغم علاقه‌مندی به والد شدن در نمونه‌های پژوهش، مهم‌ترین عاملی که باعث نگرش منفی و به‌عنوان یک مانع بر سر راه فرزندآوری آن‌ها وجود دارد، نگرانی از مشکلات اقتصادی در آینده به دنبال تولد فرزند دوم است.

کلیدواژه‌ها:

نگرش، فرزندآوری، افراد متأهل

* نویسنده مسئول:

دکتر فاطمه دبیری

نشانی: بندرعباس، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت‌های مادر و کودک، گروه مامایی.

تلفن: ۳۶۹۱۳۰۷ (۹۱۷) ۹۸+

پست الکترونیکی: fateme.dabiri@gmail.com

Copyright © 2024 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه

روی زنان غرب استان هرمزگان، کم‌رنگ شدن مفهوم ارزشی فرزند و نامناسب بودن شرایط جامعه از نظر امنیت و رفاه، از علل کم‌فرزندگی بودند [۱۰]، اما از آنجایی که این مطالعه کیفی و بر روی تعداد محدودی از زنان صورت گرفته بود و نگرش مردان که یکی از ارکان اساسی در نگرش به فرزندآوری زوجین هستند، بررسی نشده بود و از سوی دیگر مطالعه‌ای در این زمینه در شهر بندرعباس انجام نشده بود، این مطالعه با هدف بررسی نگرش افراد متأهل ساکن شهر بندرعباس در رابطه با فرزندآوری و بررسی برخی از عوامل مؤثر بر نگرش آنان انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه، یک مطالعه جمعیت‌شناختی از نوع مقطعی است که در یک بازه زمانی ۴ ماهه تیر تا مهر ۱۴۰۱ با روش نمونه‌گیری در دسترس به بررسی نگرش زنان و مردان شهر بندرعباس به فرزندآوری پرداخته است. نمونه‌های پژوهش افراد متأهل دارای ۱ فرزند حداقل ۲۴ ماهه بودند. برای انتخاب نمونه‌ها روش نمونه‌گیری خوشه‌ای یک مرحله‌ای به کار گرفته شد. به این صورت که از بین ۲۲ مرکز جامع سلامت شهر بندرعباس به صورت تصادفی تعداد ۱۰ مرکز به عنوان خوشه انتخاب شدند که باتوجه به وضعیت اقتصادی-اجتماعی و مذهبی (اهل سنت و شیعه) مناطق مختلف شهر بندرعباس، نمونه‌گیری از مراجعین به مراکز جامع سلامت شهری انجام شد. در رابطه با مردان به دلیل تعداد بسیار محدود مردان مراجعه‌کننده واجد شرایط مطالعه به مراکز جامع سلامت، از سایر نمونه‌ها درخواست شد تا لینک پرسش‌نامه‌ها را در اختیار همسران و آشنایانی که واجد شرایط و علاقه‌مند به شرکت در پژوهش بودند، قرار دهند.

مطالعه پس از اخذ مجوز از دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان و با دریافت کد اخلاق آغاز شد. شرایط ورود به مطالعه تمایل به شرکت در مطالعه، سن بین ۱۸ تا ۵۰ سال، توانایی خواندن و نوشتن به زبان فارسی و تکمیل پرسش‌نامه، ملیت ایرانی و داشتن یک فرزند حداقل ۲۴ ماهه بود. شرایط خروج از مطالعه، داشتن فرزند از ازدواج قبل و یا تکمیل ناقص پرسش‌نامه بود. تمام پرسش‌نامه‌ها بدون نام مشارکت‌کنندگان بود و فقط از داوطلبین جهت شرکت در پژوهش استفاده شد.

جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق‌ساخته براساس متون و پرسش‌نامه استاندارد و روان‌سنجی شده نگرش به باروری و فرزندآوری^۱ [۱] استفاده شد. برای تعیین روایی صوری و محتوای پرسش‌نامه پژوهشگرساخته، پرسش‌نامه در اختیار ۱۲ نفر از اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان و محققینی که آشنا به مقوله سنجش نگرش بودند قرار گرفت و به منظور تحلیل محتوای کیفی نظرات آن‌ها در رابطه با دستور زبان و نحوه نمره‌دهی اعمال شد و برای ارزیابی روایی محتوا، سادگی،

امروزه کاهش تمایل به فرزندآوری در بین خانواده‌ها، یکی از چالش‌هایی است که سراسر جهان با آن مواجه شده است و ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست [۱]. کاهش مداوم نرخ فرزندآوری در نهایت منجر به سالخوردگی جمعیت در آینده می‌شود که یکی از علل این پدیده، تغییر در نگرش افراد نسبت به پدیده فرزندآوری است.

قصد یا نگرش به باروری یکی از عوامل اصلی تعیین‌کننده در رفتار باروری افراد است [۱]. نگرش مثبت نسبت به فرزندآوری باعث فرزندآوری زود هنگام و تعداد بیشتر فرزندان می‌شود در حالی که نگرش منفی در این رابطه، از جمله عوامل کاهش اقدام به باروری است [۲]. باتوجه به وضعیت اجتماعی زنان، سنین بین ۲۵ تا ۳۵ سالگی مناسب‌ترین زمان برای به دنیا آوردن اولین فرزند است، زیرا اکثر زنان تحصیلات خود را به پایان رسانده‌اند و برخی مهارت‌ها را در بازار کار به دست آورده‌اند [۳]، اما در طی سال‌های اخیر تغییرات مختلف نگرشی در زمینه باروری و فرزندآوری در ایران صورت گرفته است. داشتن فرزند دیگر جزو نیازها و خواسته‌های والدین نیست، بنابراین تمایلی برای فرزندآوری بیشتر ندارند. یکی دیگر از علل نگرش منفی افراد نسبت به باروری در ایران، نگرش منفی نسبت به آینده است که نقش مهمی در پدیده باروری نسل جوان کشور دارد. به طوری که هم‌اینک شاهد کاهش ۵۰ درصدی باروری در کشور هستیم [۴].

مطالعات متعددی در رابطه با نگرش و عوامل مؤثر بر نگرش زنان و مردان نسبت به باروری در مراحل مختلف زندگی در ایران انجام شده است و نتایج متفاوتی در کشور به دست آمده است. به عنوان مثال در مطالعه‌ای که در سال ۱۳۹۴ در تهران انجام شد حدود ۶۲/۳ درصد از شهروندان متأهل تهرانی تمایلی به فرزندآوری نداشتند [۵] و یا در مطالعه‌ای که سال ۱۳۹۲ بر روی زوج‌های در شرف ازدواج ارومیه انجام شد تنها ۱۸/۲ درصد مردان و ۹/۶ درصد از زنان به افزایش تعداد مورد دلخواه فرزند به تبع سیاست‌های تشویقی باروری کشوری تمایل داشتند [۶]. در مطالعه‌ای که طی پاندمی کرونا در شهر یزد انجام شد نگرش به فرزندآوری مطلوب نبود که اولین عامل، مشکلات اقتصادی و پس از آن پاندمی کووید بود [۷]. از سویی دیگر در مطالعه‌ای که در سال ۱۳۹۸ در شهر جهرم انجام شد، نتایج نمایانگر نگرش بالای زنان نسبت به فرزندآوری بود [۸]، بنابراین برای پیشگیری از پیامدهای منفی کاهش فرزندآوری، بررسی و مطالعه عواملی که در فرزندآوری مؤثر هستند، از اهمیت زیادی برخوردار است. استان هرمزگان نیز علی‌رغم اینکه نسبت به آمار سرانه کشوری، وضعیت نسبتاً بهتری نسبت به اغلب نقاط کشور دارد، اما از این قاعده مستثنی نبوده و براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، این استان نیز با کاهش باروری در نقاط شهری مواجه شده است [۹]. در یک مطالعه کیفی انجام‌شده بر

1. Attitude Toward Fertility and Childbearing (ATFC)

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی افراد شرکت‌کننده پژوهش حاضر در شهر بندرعباس

متغیر	تعداد (درصد)	
	مرد (n=۱۵۰)	زن (n=۱۹۸)
تحصیلات	ابتدایی و راهنمایی	۲۷(۱۳/۶)
	متوسطه و دیپلم	۷۷(۳۸/۹)
	دانشگاهی	۹۴(۴۷/۵)
شغل	خانه‌دار/بیکار	۱۲۰(۶۰/۶)
	کارگر/خوداشتغالی	۱۲(۶/۱)
	دانش‌آموز/دانشجو	۱(۰/۵)
	شاغل	۶۵(۳۲/۸)
مذهب	تسنن	۱۷(۸/۶)
	تشیع	۱۸۱(۹۱/۴)
	اقلیت	-

یافته‌ها

در نهایت ۳۴۸ نفر وارد این مطالعه شدند که ۱۹۸ نفر زن و ۱۵۰ نفر مرد بودند. میانگین زنان 29 ± 5 سال و مردان 22 ± 5 سال بود. سایر مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه‌ها در جدول شماره ۱ آورده شده است.

نتایج آزمون کای دو نشان داد به‌طور کلی نگرش مثبت نسبت به فرزندآوری در بین زنان (۶۴/۷ درصد) به‌طور معنی‌داری بیشتر از مردان (۵۳/۱ درصد) است ($P < 0.001$) (جدول شماره ۲).

همچنین نتایج این مطالعه نشان داد بین نگرش افراد (هم زنان و هم مردان) با متغیرهای سطح تحصیلات، شغل، مذهب، وضعیت اقتصادی ارتباط معنی‌دار وجود نداشت.

در رابطه با بررسی بیشترین دلایل نگرش مثبت و منفی به فرزندآوری، مجموع ۲ گزینه کاملاً موافق و موافق بررسی شد که مهم‌ترین دلایل نگرش منفی و عدم تمایل به فرزندآوری مجدد؛ نگرانی از تأمین آینده فرزندان (۷۲/۳ درصد)، افزایش مشکلات اقتصادی به دنبال تولد فرزند بعدی (۶۴/۵ درصد) و عدم وجود مسکن مناسب برای داشتن فرزند بیشتر (۵۸/۳ درصد) عنوان شد. البته ۷۸/۸ درصد افراد متأهل بیان کرده بودند که به والد شدن علاقه‌مندند.

وضوح، ارتباط و ضرورت گویه‌ها محاسبه شاخص روایی محتوا^۲ و ضریب نسبی روایی محتوا^۳ استفاده شد. برای شاخص روایی محتوا مقادیر کمتر از ۰/۷ آیتم حذف و برای ضریب نسبی روایی محتوا با توجه به تعداد کل متخصصین و ارزیابان، آیتم‌ها با مقادیر کمتر از ۰/۶ حذف شدند که در نهایت هر کدام از پرسش‌نامه‌ها با ۲۲ سؤال تأیید شدند.

پایایی پرسش‌نامه با تکمیل پرسش‌نامه توسط ۲۰ نفر از شرکت‌کنندگان و تکمیل مجدد آن ۲ هفته بعد و انجام آزمون بازآزمون مجدد با استفاده از ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای^۴ و ضریب همبستگی پیرسون انجام شد ($ICC = 0.941$ ، $r = 0.81$ و $P < 0.05$).

برای سنجش گویه‌ها از طیف لیکرت پنج‌گانه (کاملاً موافق، موافق، بی‌نظر، مخالف، کاملاً مخالف) که از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری شدند، استفاده شد. با توجه به ۲۲ سؤال پرسش‌نامه، حداقل نمره ۲۲ و حداکثر آن ۱۱۰ بود. نمرات زیر ۵۰ درصد نمره کل به‌عنوان نگرش منفی و بالای ۵۰ درصد نمره کل به‌عنوان نگرش مثبت در نظر گرفته شد.

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ مورد تحلیل قرار گرفتند. برای توصیف خصوصیات زوج‌ها از روش‌های آماری توصیفی و آزمون‌های کای دو و تی مستقل استفاده شد. مقدار P کمتر از ۰/۰۵ معنی‌دار تلقی شد.

2. Content Validity Index (CVI)
3. Content Validity Ratio (CVR)
4. Intraclass Correlation Coefficient (ICC)

جدول ۲. مقایسه نگرش به فرزندآوری شرکت‌کنندگان در شهر بندر عباس به تفکیک گروه

P	افراد متأهل		گروه‌ها	نمرات نگرش
	مرد	زن		
<۰/۰۰۱*	۷±۶۱	۹±۶۴	نمره نگرش (میانگین±انحراف معیار)	
<۰/۰۰۱**	۲۳	۳۷	نگرش مثبت (درصد)	
	۷۶	۶۳	نگرش منفی (درصد)	

*آزمون تی مستقل، **آزمون کای دو

علت تمایلات باروری را بیشتر تحت تأثیر شاخص‌های غیرمستقیم استقلال، مثل تحصیلات و اشتغال دانستند [۸] در صورتی که در مطالعه حاضر بیشتر زنان (۶۰/۶ درصد) خانه‌دار بودند و حتی در بررسی انجام‌شده وضعیت اشتغال زنان و تحصیلات آن‌ها ارتباط معنی‌داری با نگرش آن‌ها به فرزندآوری نداشت. نتایج مطالعه عنایت و پرنیان نیز نشان داد تنها ۲۹ درصد زنان و دختران جوان شهر شیراز گرایش به فرزندآوری داشتند که البته دلیل آن را عصر جهانی شدن فرهنگی و رشد فردگرایی عنوان کردند [۱۵]. در مطالعه داوودی و همکاران بر روی زنان شاغل شهر تهران تنها ۳۵/۷ درصد زنان تمایل به داشتن فرزند بعدی داشتند که مهم‌ترین مانع برای آوردن فرزند بعدی، چالش‌های تربیت فرزند عنوان شد [۱۶]. این مطالعه تنها بر روی زنان شاغل صورت پذیرفته است که می‌تواند توجیه‌کننده اختلاف علت نگرش منفی به فرزندآوری نسبت به پژوهش حاضر باشد.

همچنین نکته مهمی که در پژوهش حاضر بایستی به آن توجه شود این است که این پژوهش بلافاصله پس از دوران پاندمی کووید انجام شده است که افزایش مشکلات اقتصادی به دلیل بحران کووید و یا حتی ترس از ابتلا به کووید می‌تواند بر نگرش افراد تأثیر منفی گذاشته باشد، هرچند که این مطالعه به‌طور مستقیم به نقش این پاندمی بر نگرش به فرزندآوری نپرداخته است. در مطالعه انجذاب و همکاران که در طی پاندمی کووید انجام شد، مشکلات اقتصادی قبل از ترس از پاندمی به‌عنوان علت نگرش منفی به فرزندآوری عنوان شد [۷]. رضایی و همکاران نیز ترس از پاندمی کووید و مشکلات اقتصادی به دنبال این پاندمی را بر نگرش منفی به فرزندآوری مؤثر دانستند [۱۷].

تنها مطالعه‌ای که نتیجه آن متفاوت از مطالعات یادشده بود، مطالعه تقوایی فرد و همکاران در شهر جهرم بود که نشان داد تمایل به فرزندآوری در شهر جهرم در سطح بالایی بود [۱۸] که علت آن را تأثیر رسانه و سنتی بودن جامعه زنان این شهر، عنوان کرده‌اند که در پژوهش حاضر نقش و تأثیر رسانه‌ها بر رفتار باروری افراد بررسی نشده است، هرچند نتایج متناقضی در این رابطه وجود دارد [۱۹].

همچنین در مطالعه حاضر بین سن، سطح تحصیلات، درآمد خانوار و وضعیت شغلی با نگرش به فرزندآوری ارتباطی دیده

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف بررسی نگرش زنان و مردان شهر بندرعباس نسبت به فرزندآوری و برخی عوامل مرتبط با آن انجام شد. براساس نتایج این مطالعه، مشخص شد تمام افراد مورد مطالعه به داشتن فرزند و والد شدن علاقه‌مند بودند و داشتن فرزند یک ارزش محسوب می‌شد و لذت از بچه‌دار شدن قوی‌ترین توضیح آن‌ها برای میل فرزندآوری بود. در مطالعه لطفی و همکاران هم بیشتر مشارکت‌کنندگان (بالای ۷۰ درصد) تمایل به والد شدن داشتند [۱۱]. اما به‌طور کلی در این مطالعه نگرش به فرزندآوری و داشتن فرزندان بعدی منفی بود که این نگرش در مردان ضعیف‌تر از زنان بود که مهم‌ترین علت برای این نکته، مسائل اقتصادی و نگرانی از آینده به دنبال تولد فرزند بعدی بود. همان‌طور که مشخص شد علی‌رغم علاقه‌مندی به والد بودن، مسائل اقتصادی باعث نگرش منفی افراد و به‌عنوان یک مانع قدرتمند در برابر فرزندآوری بود. این نتیجه همسو با برخی مطالعاتی بود که در این زمینه صورت گرفته بود که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد. طاووسی و همکاران نشان دادند تنها ۳۶/۸ درصد متأهلین شهر تهران تمایل به فرزندآوری داشتند و عوامل اقتصادی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فرزندآوری بودند [۱۲]. این یافته همسو با نتایج مطالعه آفرینی است [۱۳]. نتایج مطالعه عبداللهی و فرجادی نیز نشان داد احساس ناامنی اقتصادی و اجتماعی و همچنین افزایش هزینه‌های کودکان زمینه‌ای را ایجاد می‌کند تا خانواده‌های تهرانی در رابطه با فرزندآوری به‌جای کمیت بر کیفیت تأکید کنند و بنابراین باروری پایین را به‌عنوان یک رفتار منطقی انتخاب کنند [۱۴]. در مطالعه صیفوری و محمدی بر روی زنان متأهل شهر کرمان نیز کمتر از نیمی (۴۶ درصد) از افراد تمایل به داشتن فرزند دوم داشتند که مهم‌ترین دلیل نگرش منفی به آینده و سطح درآمد بود [۴].

در برخی مطالعات دیگر که به بررسی نگرش و یا ترجیحات فرزندآوری در زوج‌ها پرداخته بودند، نتایج مشابهی با مطالعه حاضر و مطالعات ذکرشده به دست آمد، اما از نظر سبب‌شناسی دلایل عدم تمایل به فرزندآوری متفاوت بود. در مطالعه حسینی و بیگی که در سال ۱۳۹۱ بر روی زنان متأهل شهر مهاباد انجام شد کمی بیش از ۶۱ درصد زنان تمایلی به داشتن فرزند دوم را نداشتند که

تأثیر آن بر نگرش مورد بررسی قرار نگرفت که می‌توان از آن به‌عنوان یکی از محدودیت‌های این مطالعه نام برد.

از یافته‌های این پژوهش می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که علی‌رغم علاقه‌مندی به والد شدن، مهم‌ترین عاملی که در این مطالعه باعث نگرش منفی و به‌عنوان یک مانع بر سر راه فرزندآوری آن‌ها وجود دارد، ترس از مشکلات اقتصادی در آینده به دنبال تولد فرزند دوم بود که در برخی مطالعات دیگر هم به آن اشاره شده است. البته زمان انجام پژوهش که پس از پاندمی کووید بوده نیز می‌تواند بر نگرش افراد تأثیر گذاشته باشد، اما به‌طور کلی مطالعات نشان داده‌اند خانواده‌ها راهبرد کم‌فرزندی را به‌عنوان یک استراتژی دفاعی که به ارتقای کیفیت آنان منجر می‌شود انتخاب می‌کنند [۷]. بنابراین توجه سیاست‌گذاران را باید به این نکته معطوف کرد که اگر در جامعه نگرانی از خرج و مخارج فرزند و تأمین آن در آینده برطرف نشود، نمی‌توان انتظار فرزندآوری آن‌ها را بالا برد. سطح جایگزینی - همان حدی از میزان کلی باروری که اگر پایدار باشد، منجر به کاهش جمعیت نسبت به نسل قبل می‌شود - را از زوجها داشت. اما از سویی می‌توان با استفاده از عوامل محرک بر فرزندآوری نظیر تکیه بر نقاط ضعف تک‌فرزندی و تأثیر یک هم‌زبان، مانند خواهر یا برادر جهت تقویت مهارت‌های زندگی، زوجها را به افزایش تعداد فرزندان ترغیب کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مطالعه دارای تأییدیه اخلاقی به شماره IR.HUMS. REC.1400.191 از دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان است.

حامی مالی

این مقاله با حمایت مالی معاونت تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

این پژوهش تنها یک نویسنده دارد و تمام بخش‌ها حاصل کار ایشان است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسنده این مقاله مراتب سپاس خود را از همکاران مامای مراکز جامع سلامت بندرعباس که در اجرای این پژوهش یاری‌رسان بودند، اعلام می‌دارد.

نشد. این نتیجه همسو با نتایج مطالعات اسلاملو و همکاران [۶] تقوایی فرد و همکاران [۱۸] و مطالعه طاووسی و همکاران [۱۷] است که بین سن، تحصیلات و وضعیت درآمد ماهیانه با نگرش به فرزندآوری ارتباطی دیده نشد. از طرفی، در برخی از مطالعات تحصیلات دانشگاهی، میزان تحصیلات و سطح درآمد از مهم‌ترین عوامل اثربخش بر باروری زنان بود [۵، ۲۰]. در مطالعه ترابی و همکاران نیز موقعیت اقتصادی اجتماعی و وضعیت اشتغال زنان از عوامل تأثیرگذار بر نگرش زنان بر فاصله ازدواج تا فرزندآوری بود [۲۱]. مطالعات نشان داده‌اند که افراد با تحصیلات پایین‌تر نسبت به افراد دارای تحصیلات بالا نگرش مثبت‌تری به فرزندآوری داشتند و افراد طبقات بالاتر اقتصادی نگرش منفی‌تری به فرزندآوری نسبت به طبقات متوسط و پایین داشتند [۲۲، ۲۳]. در یک مرور سیستماتیک که توسط رهنما و همکاران انجام شد شرایط اجتماعی اقتصادی و سطح تحصیلات یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر میزان فرزندآوری در ایران برشمرده شدند [۲۰]. اما در مطالعه ما با اینکه اکثریت نمونه‌ها تحصیلات دبیرستانی تا دانشگاهی داشتند (۸۶/۴ درصد زنان و ۹۷/۴ درصد مردان)، اما ارتباط معنی‌داری در رابطه با تأثیر آنان بر نگرش به فرزندآوری دیده نشد.

در مطالعه حاضر ارتباطی بین مذهب و نگرش به فرزندآوری دیده نشد که این نتیجه همسو با نتیجه مطالعه طاووسی و همکاران است [۱۲]. در مطالعه حسینی و همکاران که به بررسی تمایلات فرزندآوری زنان کرد شیعه و سنی پرداخته بودند [۲۴]، تمایل به فرزندآوری بیشتر در هر دو گروه پایین بود، اما در زنان اهل سنت تمایلات فرزندآوری کمی بیشتر از زنان شیعه بود.

همچنین براساس نتایج مشخص شد در مطالعه حاضر تمام افراد مورد مطالعه به داشتن فرزند و والد شدن علاقه‌مند بودند و داشتن فرزند یک ارزش محسوب می‌شود. در مطالعه لطفی و همکاران هم بیشتر مشارکت‌کنندگان (بالای ۷۰ درصد) تمایل به والد شدن داشتند [۱۷]. اما نگرش کلی افراد متأهل به فرزندآوری منفی بود که مهم‌ترین موانع افراد متأهل برای داشتن فرزند دوم مربوط به مسائل اقتصادی بود. این یافته همسو با نتایج مطالعات اکبری و آفرینی است [۱۸، ۱۹]. به‌عنوان مثال در مطالعه طاووسی و همکاران عوامل اقتصادی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فرزندآوری بودند [۱۰]. نتایج مطالعه عبداللهی و فرجادی نشان داد احساس ناامنی اقتصادی و اجتماعی و همچنین افزایش هزینه‌های کودکان زمینه‌ای را ایجاد می‌کند تا خانواده‌های تهرانی در رابطه با فرزندآوری، به جای کمیت بر کیفیت تأکید کنند و بنابراین باروری پایین را به‌عنوان یک رفتار منطقی انتخاب کنند [۲۰].

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به خودایفا بودن و تکمیل پرسش‌نامه‌ها توسط خود افراد اشاره کرد که این از مشکلات پرسش‌نامه خودایفاست که ممکن است در بعضی پاسخ‌ها اصل صداقت رعایت نشده باشد. همچنین در این مطالعه نقش عوامل فرهنگی و ارائه اطلاعات در بستر فضای مجازی و

References

- [1] Kordzanganeh J, Mohamadian H. [Psychometric assessment of the validity of the Iranian version of attitude toward fertility and childbearing inventory in women without a history of pregnancy in the South of Iran (Persian)]. *J Sch Public Health Inst Public Health Res.* 2019; 17(1):83-94. [\[Link\]](#)
- [2] Ansari Majd M, Khalajabadi Farahani F, Naghibi A, Moosazadeh M, Khani S. [Effect of transtheoretical model-based education on women attitudes and stages of change toward childbearing behavior (Persian)]. *J Mazandaran Univ Med Sci.* 2019; 29(174):134-47. [\[Link\]](#)
- [3] Söderberg M, Lundgren I, Christensson K, Hildingsson I. Attitudes toward fertility and childbearing scale: an assessment of a new instrument for women who are not yet mothers in Sweden. *BMC Pregnancy Childbirth.* 2013; 13:1-8. [\[DOI:10.1186/1471-2393-13-197\]](#)
- [4] Mohammadi N, Seifoori B. [Sociological investigation of factors affecting women's fertility preference (Persian)]. *Women Fam Cult Educ J.* 2016; 11(36):49-70. [\[Link\]](#)
- [5] Tavousi M, Motlagh M E, Eslami M, Haerimehrizi A, Hashemi A, Montazeri A. [Fertility desire and its correlates: A pilot study among married citizens living in Tehran, Iran (Persian)]. *Payesh.* 2015; 14(5):697-702. [\[Link\]](#)
- [6] Farrok-Eslamlou HR, Vahabzadeh Z, Moeini R, Moghaddam Tabrizi F. [Pre-marriage couples' fertility attitude following recent childbearing persuasive policies in Iran (Persian)]. *Nurs Midwifery J.* 2014; 11(10):836-46. [\[Link\]](#)
- [7] Enjebab N, Bokaei M, Salmanabad F. Attitude and factors affecting the intention to childbearing in COVID 19 pandemic in married women of reproductive age referred to comprehensive health centers in Yazd -Iran 1400. *J Shahid Sadoughi Uni Med Sci.* 2023; 31(7):6854-63. [\[DOI:10.18502/ssu.v31i7.13696\]](#)
- [8] Hosseini H, Bagi B. [Women's independence and reproductive actions among Kurdish women in Mahabad city (Persian)]. *Woman Dev Polit.* 2012; 10(4):57-78. [\[DOI:10.22059/jwdp.2013.30575\]](#)
- [9] Statistical Centre of Iran. [The results of the general population and housing census (Persian)] [Internet]. 2016 [Updated 2024 October 16]. Available from: [\[Link\]](#)
- [10] Akbarian N, Aghamolaei T, Bushehri E, Madani A. [Attitudes of married women aged 15-49 years in Hormozgan province, Iran towards childbearing: A qualitative study (Persian)]. *J Prevent Med.* 2023; 10(2):194-205. [\[DOI:10.32598/JPM.10.2.633.1\]](#)
- [11] Lotfi R, Rajabi Naeeni MRN, Rezaei N, Farid M, Tizvir A. Desired numbers of children, fertility preferences and related factors among couples who referred to pre-marriage counseling in Alborz Province, Iran. *Int J Fertil Steril.* 2017; 11(3):211-9. [\[PMID\]](#) [\[PMCID\]](#)
- [12] Tavousi M, Esmail Motlagh M, Eslami M, Haerimehrizi A, Hashemi A, Montazeri A. [Fertility desire among Iranians living in Tehran: Reasons for desire and disinterest (Persian)]. *Payesh* 2016; 15(6):663-8. [\[Link\]](#)
- [13] Afarini FS, Akbari N, Montazeri A. [The relationship between social support and the intention of childbearing in women of reproductive age (Persian)]. *Payesh.* 2018; 17(3):315-28. [\[Link\]](#)
- [14] Abdollahi A. [Farjadi G. Socio-economic rationality and childbearing behavior in Tehran City: Results from a qualitative study Iranian (Persian)]. *Iran Popul Stud J.* 2017; 2(2):101-31. [\[Link\]](#)
- [15] Enayat H, Parnian L. [The study of cultural globalization and tendency to fertility (Persian)]. *J Woman Soc.* 2013; 4(2):109-36. [\[Link\]](#)
- [16] Davoudi F, Azar NS, Ezoji K. Determinants of Employed Women's Attitude towards Childbearing. *J Midwifery Reprod Health.* 2020; 8(4):2472-7. [\[Link\]](#)
- [17] Rezaei F, Amiri-Farahani L, Haghani S, Pezaro S, Behmanesh F. Comparing reproductive intentions before and during the COVID -19 pandemic: A cross-sectional study. *BMC Health Serv Res.* 2023; 23(1):545. [\[DOI:10.1186/s12913-023-09551-z\]](#)
- [18] Taghvayi fard L, Karimi M, Rasekh K. [The effect of the media using on women's attitude toward childbearing, Jahrom (Persian)]. *Two Q J Contemp Sociol Res.* 2019; 8(15):67-87. [\[DOI:10.22084/csr.2020.19808.1691\]](#)
- [19] Kalantari S, Abbaszadeh M, Aminmozafari F, Rakeibonab N. [The sociological study of attitude to child bearing and its some related factors (Case study: Married youth in Tabriz City) (Persian)]. *J Appl Soc.* 2010; 21(1):83-104. [\[Link\]](#)
- [20] Rahnama A, Roozbeh N, Salimi Asl A, Kazemi Gerashi Z, Abbaszadeh M, Dabiri F. [Factors related to childbearing in Iran: A systematic review (Persian)]. *J Prevent Med.* 2022; 9(1):6-17. [\[DOI:10.32598/JPM.9.1.4\]](#)
- [21] Torabi F, Ghorbani F, Kuchani M. [Comparing the attitudes of men and women towards the birth of first child (Persian)]. *J Mazandaran Univ Med Sci.* 2017; 27(154):179-83. [\[Link\]](#)
- [22] Arjmand Siahpoush E, Zeini Wendian M, Rezapour D. [A sociological analysis for factors affecting the attitude toward childbearing (Case study: Employees of Andimeshk department of education) (Persian)]. *J Soc Dev.* 2021; 16(1): 59-78. [\[DOI:10.22055/qjds.2021.36026.2361\]](#)
- [23] Abbaszadeh M, Aghayari Hir T, Alizadeh Aghdam M, Adlipour S. [Attitude towards childbearing among married women and men aged 18-49 years: The role of religiosity, family, modern media, and modern rethinking (Persian)]. *Payesh.* 2019; 18(2):173-82. [\[Link\]](#)
- [24] Hosseini H, Askari Nodoushan A, Moradi N. [A comparative study of childbearing desires of Shia and Sunni Kurdish women in rural areas of Kamyaran (Persian)]. *J Woman Fam Stud.* 2016; 4(1):63-84. [\[DOI:10.22051/jwfs.2016.2340\]](#)

This Page Intentionally Left Blank